

مسیرهای ویژه موتورسیکلت و بررسی معیارهای طرح هندسی آنها

عبدالرضا شیخ الاسلامی^۱، احسان ارکانی^۲

۱- دکتری برنامه ریزی حمل و نقل - دانشکده عمران - دانشگاه علم و صنعت

۲- کارشناس ارشد حمل و نقل و ترافیک

e_arkani2000@yahoo.com

خلاصه

افزایش تخلفات موتورسیکلت‌ها لزوم ارائه اقدامات و راهکارهای اساسی در زمینه بهبود وضعیت تردد و کاهش تصادفات این وسیله نقلیه از جمله ایجاد مسیرهای ویژه موتورسیکلت را می طلبد. متأسفانه آئین‌نامه طراحی هندسی برای مسیرهای ویژه موتورسیکلت وجود ندارد. لذا تلاش شده است تا باتوجه به مبانی علمی و نظری طراحی هندسی مسیرها و مرور منابع و تجارب جهانی، ضوابط لازم برای طرح هندسی مسیرهای موتورسیکلت ارائه شود. در این مقاله این موضوع مورد بررسی قرار گرفته و پیشنهادات و دستورالعمل‌هایی برای طراحی تدوین شده است.

کلمات کلیدی: موتورسیکلت، مسیر، طرح هندسی.

مقدمه

امروزه موتورسیکلت به‌عنوان یک وسیله نقلیه اصلی به‌ویژه در سفرهای شهری روزبه‌روز بیشتر مورد استقبال مردم قرار می‌گیرد. در بسیاری از شهرهای کشور به‌تدریج موتورسیکلت به شیوه رایج تردد و به‌صورت رقیب اصلی اتومبیل تبدیل می‌شود. بنابراین توجه به موتورسیکلت‌رانی به‌عنوان یک روش حمل‌ونقلی با همه مقدمات، ملزومات و ترتیبات آن امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. به‌دلیل وجود شمار فراوان موتورسیکلت‌ها در ترافیک شهری از جمله منطقه مرکزی شهر تهران ایده ایجاد مسیر ویژه موتورسیکلت به‌عنوان یک راهکار اساسی به‌منظور تسهیل تردد و افزایش ایمنی موتورسواران ارائه می‌شود. مسیر ویژه موتورسیکلت مزایای زیادی دارد که یکی از مهمترین آنها ایجاد ایمنی بیشتر برای موتورسیکلت‌رانان به‌جهت جداسازی مسیر آنها از سایر وسایل نقلیه در سفرهای شهری می‌باشد. ایجاد مسیر ویژه موتورسیکلت در شهرها، برخلاف سادگی ظاهری، آسان نیست. صرف‌نظر از مباحث مربوط به برنامه‌ریزی و مدیریت، طراحی شبکه، ظرفیت خطوط، تسهیلات موردنیاز مانند پارکینگ موتورسیکلت و ... طراحی هندسی مسیرهای موتورسیکلت‌رانی از مقدمات و ملزومات اجرای مسیر ویژه موتورسیکلت می‌باشد. متأسفانه هیچ‌گونه آئین‌نامه طراحی و استانداردهای مهندسی برای مسیرهای ویژه موتورسیکلت وجود ندارد. در این مقاله تلاش شده است تا باتوجه به مبانی علمی و نظری طراحی هندسی مسیرها و مرور منابع معتبر و تجارب جهانی، معیارها و ضوابط لازم برای طرح هندسی مسیرهای موتورسیکلت ارائه شود.

تعریف و طبقه‌بندی انواع مختلف مسیرها برای موتورسیکلت‌ها

مسیر موتورسیکلت به راه‌هایی اطلاق می‌شود که به‌عنوان مسیر حرکت موتورسیکلت‌ها مشخص و علامت گذاری شده باشند. این مسیرها هم می‌توانند فقط مخصوص استفاده موتورسیکلت باشند و هم می‌توانند به‌صورت مشترک توسط موتورسیکلت و سایر وسایل نقلیه مورد استفاده قرار گیرند. به‌طور کلی مسیرهای موتورسیکلت را براساس نوع استفاده موتورسیکلت از آنها می‌توان به سه دسته تقسیم‌بندی نمود. این سه دسته عبارتند از: مسیر موتورسیکلت درجه یک، مسیر موتورسیکلت درجه دو و مسیر موتورسیکلت درجه سه.

^۱ استاد دانشگاه علم و صنعت

^۲ کارشناس ارشد حمل و نقل و ترافیک